

ETÜTLER :

Van gölü civarında korzot petrolü

Van Gölü Türkiyenin doğu kısmında ve 1720 metre rakımındadır. Üç köşeli olan bu gölün 124 kilometre uzunluğu, 64 kilometre genişliği olup etrafı hemen tamamen volkanik dağlarla çevrilir. Bunların en mühimi göl seviyesinden 2714 metre yükselen Suphan Dağıdır.

Senelerdenberi derin bir dereden hafif mayi petrol çıktığı bilinen nokta Van Gölünün şimal şarkında, Neftizor Suyunun kenarında olan Korzot Köyünün beş kilometre cenubundadır. Büyük Savaştan evvel burası için Fuat paşa bir imtiyaz almış ve sonra Emil Mayene devretmişti. Yirmi sene evvel bu mıntakanın Rus işgali altında olduğu vakit buradan 5-15 metre derinliğinde ve biribirine toplayıcı bir tünel ile bağlı beş kuyudan günde bir ton kadar petrol çıkarılırdı. Elde edilen petrolün miktarı göldeki iki gemiyi işletecek kadar olduğu civar köylülerin sözlerle de tesbit edilir. Ruslar oralardan çekildikten sonra ricat eden Ermeniler tesisatı harap etmişler-

ve yakınlara kadar kuyular yıkık ve harap olarak kalmıştı. Son zamanlarda Van Gölü işletme direktörlüğü bu kuyuları temizlemeğe başlayarak bir miktar petrol elde etmeğe muvaffak olmuştur.

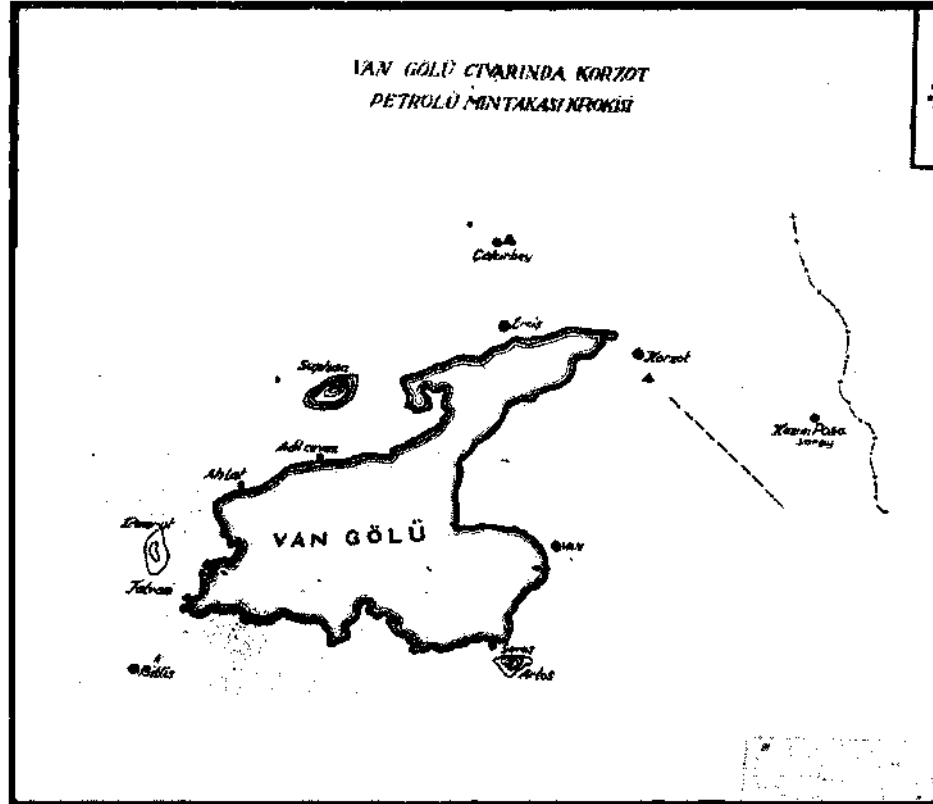
Çıkarılan petrolün sıklığı izafiyesi 0.986 olup

150 derecede % 4.5

225 derecede % 7.5

300 derecede % 37.0

takattur eder ve kuvvei haruriye olarak 7592 kalori verir.

Bu miktakanın iptidaî tetkiki Kowalevsky, Stoyanoff, Grandjean, Bertrand, Malik, Nafiz Pamir, Esat, Lokman, Cevat Taşman ve Maxcon taraflarından muhtelif zamanlarda yapılmıştır. Umumiyetle serdedilen fikir, burada büyük tesisat kurmak için lâzımgelcek masrafı yaptıracak vaziyet olmadığı yalnız mahallî surette istifade kabil olabileceği kanaatindedir.

Petrol serpantin ile klorotik şeyillerin temas sathında bulunur. Mıntaka ciddî surette sarılmıştır. Serpantin, volkanik indifaat, ve diğer eruptivlerle metamorfik sedimanter, korallı beyaz kalker ve kalsit damarlı kalkerlerin birbirleriyle olan münasebetleri ve yaşları meçhuldür. Açık renkli ince tabakalı kalkerlerin daha cenupta Lutesien olarak tesbit edilen sahralara muadil oldukları hakkında bazı işaretler vardır. Başka taraflarda bu kalkerlerin altında aşağı Eocene ait pembe şeyiller ve Paleasene ait gri şeyiller bulunur. Bu sonuncu Toros dağları cenubunda petrollüdür. İran hududundan şimal 50° garp istikametinde bu petrol sızıntısına gelen mühim bir kırıklık görülmüştür. Her ne kadar mıntaka eruptivlerle kaplı ise de bunların sedimanterlerde teşekkül etmiş bir antiklinal örttüğünü ve bu antiklinalin yukardaki fayla birleştiği noktada petrolün hazinesinden çıkarak ve serpantin temas sathını takip ederek yüzüne geldiği nazariyesi teklif edilebilir. Çakırbey Köyü civarında görülen petrol sızıntısının da işaret edilen" fay istikametinde olduğu ehemmiyetle dikkate değer.

C. E. Taşman

Oil at korzot near lake Van

Lake Van is situated at the eastern part of Turkey at an elevation of 1720 meters. it is roughly triangular in shape, 124 kilometers long and 64 kilometers wide surrounded mostly by Volcanic; peaks. The most of important these is Suphan Dağ- on the northern shore rising 2714 meters above the lake level. The locality where light oil has been known to issue at a deeply cut Valley for many years is five kilometers south of the village of Korzot along Neftizor Creek at the northeastern extremity of the lake. Before the World War Marshal Fuad got a concession on this area and turned it over to Emil Mayen. Twenty years ago during the Russian occupation a total of five shallow wells ranging from 5 to 15 meters in depth were sunk and the seepage oil collected from it by means of a gathering tunnel. The amount obtained is reported to have been sufficient to run two small ships on the lake. Later the region was evacuated by the Russians and the crude development was destroyed by the Armenians in their retreat. it has stayed in that abandoned condition ever since until very recently when the lake authorities started cleaning the wells and securing a small amount of seepage oil. The oil has a specific gravity of 0.986 distilling

4.5 %	at	150
7.5 %	at	225
37 %	at	300

and has a heat value of 7592 calories.

The region has received attention from a number of geologists and engineers including Kowalewski, Stoyanoff, Granjean, Bertrand, Malik, Nafiz, Pamir, Esat, Lokman, Cevat Tashman, and Maxcon. The consensus of opinion has been that the area is not favorable for large scale operation.

The oil occurs at the contact of Serpentine and chloritic indurated shales. The region is seriously disturbed and the relationship between the Serpentine,», Volcanic breccia, dark colored eruptives on one hand; and, metamorphosed sedimentaries, the Coralline white and calcitized limestone on the other as well as their respective ages are unknown. There is indication that the thin bedded light colored limestone is the equivalent of the Lutetian li-

mestones further south. Elsewhere these limestones are underlain by pink and grey shales of lower Eocene and Paleocene. The latter is distinctly petroliferous south of the Taurus ranges. An extensive line of dislocation coming from Iran and bearing approximately N50W pointing directly at this seepage locality has been observed by the writer. Though the region is covered by eruptives it is suggested that these overlie a possible anticline in sedimentaries below and that at the point of intersection of the fault with the anticline accumulated oil escapes to the surface along Serpentine contact, it is interesting to note that the seepage near Cakitbey north of Ereis falls along the trend of the fault indicated above.

Cevat Eyüp Taşman